

Guthe i Marti, nego za čitanjem »keadam« (kao Adam), kako ima hebrejski tekst, zajamčen svjedočanstvom sv. Jeronima u Vulgati »sicut Adam«, a donekle i grčki tekst, makar to mjesto doslovce prevodi $\omega\varsigma \acute{\alpha}\nu\theta\rho\omega\pi\omicron\varsigma$ = kao čovjek (Izpor. Knbenbauer-Hagen, Commentarius in prophetes Minores,² Parisiis 1924, p. 107 s).

U Joelu 1, 14 i 2, 15 prevodilac preuzima točno iz Hennea: »Beruft eine Feier!« — »Sazovite svečanost!« U biljezci k 1, 14 objašnjava se, da je to »po svoj prilici svečani sastanak«. Kod katoličkih tumačitelja, počevši od sv. Jeronima, koji prevodi ovo mjesto: »vocate coetum«, nema nikakve sumnje o tom, da se tu razumieva sazivanje zbora u religioznu svrhu, oglašivanje narodu, da se sabere na vršenje bogoslužnih djela. Točniji bi dakle bio prievod: »sazovite (oglasite) zbor!« iz ostalih nekoliko paralelizama očividno je, da se radi o religioznom zboru, ili kako se kaže hrvatski pučki, o »proštenju«.

Ně ću da duljim, premda bi se moglo još mnogo toga napomenuti, što bi bilo potrebno izgladiti, dopuniti i usavršiti. Držimo da je trebalo ovaj važan posao raditi s mnogo većom kritičnošću i pomnjom, kako to zahtieva reverentia erga Verbum divinum, pa makar posao išao i polaganije napried.

Na primjetbu »jednog člana Akademije Regina Apostolorum«: »Ne sutor ultra crepidam!« — upravljenu na moju osobu, neka mi bude dopušteno uzvratiti s Psalmistom (118, 71): »Bonum mihi, quia humiliasti me, ut discam justificationes tuas!« Upravo zatđ, jer sam sebi sviestan, da u biblijskoj struci moram još mnogo toga učiti, nastojim oko velike suzdržljivosti u vlastitim sudovima, smatrajući opravdanim sliediti vjerno smjernice odluka nadležne crkvene vlasti za biblijska pitanja i mišljenja priznatih katoličkih tumačitelja Sv. Pisma, nego li se priklanjati nepouzdanim privatnim mišljenjima onih učitelja, koji predpostavljaju svoj ugled ugledu Crkve i njezine predaje.

UZ PRIEDLOGE MEĐIMURSKOGA SVEĆENSTVA

Dr A. Živković.

1. — Prigodom 850-godišnjice zagrebačke nadbiskupije (1093—1943) usvojilo je svećenstvo Doljnega i Gornjega Međimurja, sabrano na koroni u Prelogu dne 6. IX. 1943. priedloge svoga dekana g. Josipa Kristovića, da se kao spomen na tu godišnjicu izdadu crkveno-poviestna djela, vezana na život hrvatskoga naroda po svim njegovim zemljama, a napose na zagrebačku nadbiskupiju. Priedloge je donio »Katolički list« u br. 38 t. g. Upravljeni su na dvie adrese: na katolički episkopat i na preuzv. g. zagrebačkog nadbiskupa. Sadržaj priedloga je ovaj:

a) da se izda kritička poviest katoličke crkve u Hrvatskoj; b) napose kritičko izdanje poviesti zagrebačke nadbiskupije. Zajedno s ovim želi predlagač i svećenstvo međimurskog dekanata, da se izdadu po stručnjacima obrađeni izvori za poviest nadbiskupije i pojedinih župa, arheološki i geografski poviestni spomenici u hrvatskom narodu, zatim zbirke fotografija svih crkava, kapelica, župskih dvorova, samostana, historijskih zgrada,

spomenika, svećenika i klerika i t. d.; c) da se prirede pučka izdanja jedne i druge poviesti.

Predlagači predlažu, da pučka izdanja izda društvo sv. Jeronima, a sva ostala Hrvatska Bogoslovska Akademija.

Taj se prijedlog međumurskog dekanata tiče Hrvatske Bogoslovske Akademije utoliko, ukoliko on označuje Hrvatsku Bogoslovske Akademije nakladnikom kritičkog izdanja poviesti katoličke crkve u Hrvatskoj, a napose poviesti zagrebačke nadbiskupije. Izdavač bi dakle bio hrvatski episkopat ili zagrebački nadbiskup, a nakladnik Hrvatska Bogoslovska Akademija. Predlagači su uzeli u obzir i sredstva za ostvarenje svoga prijedloga: da se uberu prinosi od svih svećenika i katoličkih institucija hrvatskog naroda, odnosno zagrebačke nadbiskupije.

2. — Nema sumnje, da je ideja predlagača dekana g. Josipa Kristovića veoma pohvalna. Ona odaje posebnu misao, koja je osobite pažnje vrijedna: čitajući kritičku (i pučku) poviest svoje nadbiskupije, listajući izdanja iz geografije, arheologije i poviesti pojedinih župa nadbiskupije, osjetilo bi svećenstvo neku bližu vezu između sebe i poviestnoga zbivanja svoje nadbiskupije. Čutilo bi se jače i tiesnije povezano s predšastnicima na radu u vinogradu Gospodnjemu; nazrievalo bi u spomena vrijednom djelovanju marnih pojedinaca poticaj i pobudu za svoj pastoralni, vjersko-kulturni rad. Galerija trudbenika i zaslužnih prvoborilaca u kulturnom i vjerskom životu hrvatskog naroda, lebdila bi im na taj način trajno pred očima. Mlađi bi se svećenici mogli ugledati na primjer svojih starijih i nastojati da održe na visokoj moralnoj visini onu baštinu, koju su im namrieli njihovi stariji. S toga gledišta zaslužuje predlog dekana Kristovića svaku pohvalu.

Što se međutim tiče izvedbe, treba imati pred očima dva veoma važna momenta. Najprije treba naći radnike za posao, a potom sredstva za sâm posao i za štampanje predloženih djela. Hrvatska Bogoslovska Akademija bi mogla preko svojih članova preuzeti brigu, da nađe i okupi radnike za taj posao. Ali ona sama nema sredstava za skupa izdanja o kojima govori predlagač. Napose to valja naglasiti s obzirom na financijalno stanje u kojem se nalazi baš posljednjih godina. Ni svećenstvo zagrebačke nadbiskupije, a ni svećenstvo države Hrvatske uobće, nije nje svojim prinosima ojačalo, nego ju je svojim ustezanjem i neprihvaćanjem njezinih izdanja (Bogoslovska Smotra i Croatia Sacra) znatno oslabilo.

Na drugom sam mjestu naveo i djelomičan razlog za tu činjenicu: na svećenstvo po hrvatskim zemljama nisu navalili samo izdavači stručno-bogoslovskih, nego i vjersko-prosvjetnih, a osobito vjersko-nabožnih listova. Svi traže, da ih svećenik novčano podupire, a ti se izdatci penju do visoke brojke! Nestašica papira je nekima prekinula nit života, ali se neki unatoč te nestašice i skupoće proširuju, čak i neki novi najavljuju svoj izlazak. I dok se tako dezorganizirano na dvadesetak raznih strana piše po tim časopisima i glasnicima u glavnom jedno te isto, prepričavaju stare pripoviesti, presađuju s tuđih njiva naivne pričice, stvarno potrebni stručni listovi, koji valja da nam nešto znače za visinu kulturnoga našega života — jedva jedvice životare.

Kad dakle predlagači spomenutih izdanja misle na terete, koje bi opet imalo snositi svećenstvo i odazvati se pozivu, da svojim prinosima omoguću ovakav skupi podhvat — ne vjerujem, da bi sada bilo uspjeha, unatoč povremene bezvriednosti novca.

Bit će kod nas potrebno, napose kod mlađega svećenstva — najprije probuditi osjećaj staleške sviesti i dužnosti, da prvenstveno nastoji oko svoga bogoslovskeg znanja i produbljenja vjerskeg života kod puka. Još nismo na mjestima uklonili ni posljedice prošloga svjetskega rata, kad nas je zadesilo ovo novo zlo, koje će i u našim redovima ostaviti vidljivih i osjetljivih loših tragova. To će trebati popravljati i liečiti, brižno i obzirno, ali sviestno i energično. Da li bi dakle sada bio odziv svećenstva toliki, da bi omogućio izvedbu predloga dekana g. Kristovića — veliko je pitanje.

O ostvarenju priedloga međumurskeg dekanata moglo bi se uspješno govoriti samo onda, kad bi katolički Episkopat za poviest katoličke crkve u Hrvatskoj, a zagrebački Ordinarijat za poviest zagrebačke nadbiskupije osigurao potrebna novčana sredstva. Ta se sredstva danas penju na visoko, pogotovo ako se osim izdanja poviesti imaju na umu i izdanja poviestnih izvora, geografskih i umjetničkih spomenika i dr.¹

JEDAN NOVI VJERONAČNI UČBENIK

Neke napomene uz knjigu »Temelji katoličke religije i poviest katoličke Crkve.«²

Dr G. Juro Gračanin.

Vjeronaučni učbenici bili su oduviek presudni po čitave generacije đaka. Oni su, uz vjeroučitelja, odlučivali o religioznoj formaciji tisuća. Oni su, uz znanje, davali i konačni oblik religioznog naziranja buduće inteligencije. Pojava je stoga novog vjeronaučnog priručnika uvijek događaj, koji zaslužuje posebnu pažnju. Ovaj novi posebice. Jer on sačinjava polaznu točku predavanja vjeronauka u višim razredima prema novoj vjeronaučnoj osnovi.

Knjiga obasize dva diela: Temelji katoličke religije, kome je kako je rečeno u predgovoru »središte i jezgra« nauka o Crkvi, a poglavlja o religiji uobče i o kršćanstvu« imadu tek zadatak da »logički pripreme shvaćanje nauke o Crkvi«; dok »Poviest Katoličke Crkve« I. (do 683.) ide za tim, da pruži »najvažnije podatke o božanskom podrijetlu Crkve i njezinom uređenju. U »duhu suvremenih pogleda religiozne pedagogike« knjiga sadržava »manje stručnog bogoslovskeg gradiva, ali zato obilatije prikazuje odgojne vrednote vjerskih istina, osobito njihovu životnu važnost.« Ona želi »u prvom redu odgojiti sviestne katolike, koji će biti ponosni na svoju vjeru i pripadnost Katoličkoj Crkvi« (Predgovor).

Stajalište izraženo posljednim ovim redcima stvarno je dominantna nota čitave knjige i to, kao uporno provedeni novum treba

¹ Zagrebački prvostolni Kaptol namjerava ovom zgodom izdati prigodnu spomenicu.

² Napisali Dr Ivan Blažević, kanonik senjskeg stolnoga kaptola. Josip Buturac metropolitanski knjižničar i arhivista. Zagreb, 1942., strana 180 + IV. Ciena Kn 45.—.